

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

ความเป็นมาและความสำคัญ

จากสภาพภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2540 ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานและความอยู่รอดของสถานประกอบการ โดยมีสถานประกอบการบางแห่งต้องปิดกิจการ บางแห่งต้องพยุงฐานะเพื่อความอยู่รอดและบางแห่งดำเนินการได้ดี ทั้งนี้เนื่องจากภาวะวิกฤตดังกล่าวไม่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ผลกระทบที่ตามมาจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสถานประกอบการได้แก่ แรงงาน ถูกเลิกจ้าง นักเรียนถูกออกจากโรงเรียนกลางคัน เนื่องจากพ่อแม่หรือผู้อุปการะมีปัญหาด้านการเงินและถูกออกจากงาน ผลกระทบต่าง ๆ มิได้เกิดจากสภาพวิกฤตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสำคัญอีกประการหนึ่งคือ คุณภาพของแรงงานที่ยังมีมาตรฐานต่ำกว่ามาตรฐานสากล

เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้นทำให้รัฐและหน่วยงานที่รับผิดชอบ และองค์กรเอกชนต่าง ๆ ได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวแต่ปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้รับการแก้ไขได้ระดับหนึ่งแต่ยังคงจะส่งผลกระทบต่อในอนาคตข้างหน้า ดังนั้น UNESCO สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏและสถาบันราชภัฏสงขลา จึงเห็นควรที่จะมีการแก้ไขด้านการจัดการพัฒนาและฝึกอบรมแก่แรงงานในจังหวัดสงขลาให้มีคุณภาพและความสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการแสวงหางานหรือการประกอบอาชีพอิสระและเพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน จึงเห็นควรที่จะมีการสำรวจวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรมของแรงงานผู้ถูกเลิกจ้างและนักเรียนมัธยมศึกษาที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน เนื่องจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับวางแผนดำเนินการจัดการอบรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการทางการศึกษาและการฝึกอบรมของแรงงานผู้ถูกเลิกจ้างและนักเรียนมัธยมศึกษาที่ออกจากโรงเรียนกลางคันเนื่องจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในจังหวัดสงขลา

การดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะศึกษาเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและนำผลการวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างเสนอที่ประชุมสัมมนาเพื่ออภิปรายหาข้อสรุปและสังเคราะห์เขียนรายงานซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1.1 แร่งงานผู้ถูกเลิกจ้างเนื่องจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจจำนวน 124 คน

1.2 นักเรียนมัธยมศึกษาที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน เนื่องจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจจำนวน 62 คน

1.3 กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานในระดับจังหวัด จำนวน 10 คน

1.4 กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานในระดับสถานประกอบการ จำนวน 20 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามดำเนินการด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ซึ่งสร้างโดยคณะกรรมการวิจัยของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ความถี่และร้อยละ รวมทั้งการวิเคราะห์เอกสาร

สรุปข้อค้นพบ

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มแรงงานผู้ถูกเลิกจ้างเนื่องจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19 - 25 ปี (ร้อยละ 21.5) มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 42.7) มีสมาชิกที่จำเป็นต้องรับผิดชอบจำนวน 3 - 5 คน (ร้อยละ 45.0) สาเหตุที่ถูกเลิกจ้าง คือ นายจ้างปิดกิจการและสาเหตุอื่น ๆ มีร้อยละของความคิดเห็นเท่ากัน (ร้อยละ 33.1 และอาชีพที่ถูกเลิกจ้างส่วนใหญ่คือ ช่างก่อสร้าง (ร้อยละ 21.0) รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างในโรงงานผลิตภัณฑ์ยาง (ร้อยละ 15.3) และปัจจุบันอยู่เฉย ๆ (ร้อยละ 46.0) รองลงมาประกอบอาชีพด้วยการทำงานส่วนตัว (ร้อยละ 44.4) ได้แก่ การเกษตรและปศุสัตว์ และค้าขาย (ร้อยละ 21.0 และ 12.9 ตามลำดับ)

1.2 กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาที่ออกจากโรงเรียนกลางคันเนื่องจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 12 - 15 ปี (ร้อยละ 90.3) เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ร้อยละ 45.2) มีผลการเรียนระดับปานกลางคือ ได้คะแนนเฉลี่ยภาคเรียนสุดท้ายระหว่าง 2.00 - 2.99 (ร้อยละ 51.6) ส่วนสถานภาพครอบครัวพบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา - มารดา (ร้อยละ 40.3) บิดาไม่มีงานทำ (ร้อยละ 53.2) และมารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม ลำสัตว์ ป่าไม้และประมง (ร้อยละ 33.9) มีพี่น้องจำนวน 3 - 5 คน (ร้อยละ 57.4) พี่น้องที่ยังเรียนหนังสืออยู่จำนวนไม่เกิน 2 คน

(ร้อยละ 77.4) และประสงค์จะเรียนต่อถ้ามีผู้ให้การสนับสนุนการเรียน (ร้อยละ 98.4) โดยเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ (ร้อยละ 96.7)

1.3 กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานระดับหัวหน้าหน่วยงานในระดับจังหวัดส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารระดับหัวหน้าหน่วยงาน

1.4 กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานระดับสถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารระดับผู้จัดการหรือผู้จัดการฝ่ายบุคคล

2. ความต้องการฝึกอบรมและลักษณะการฝึกอบรมเพิ่มเติม

2.1 กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มเห็นสอดคล้องกันว่า ความต้องการฝึกอบรมและลักษณะการฝึกอบรมเพิ่มเติมคือ ทักษะทางช่างต่าง ๆ เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อม ช่างยนต์ ช่างไม้ ช่างปูนและยังเห็นสอดคล้องกันในด้านเกี่ยวกับความรู้ในด้านการจัดการทางธุรกิจ เช่น การตลาด การทำบัญชี การขาย แต่กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานทั้ง 2 ระดับ คือระดับจังหวัดและระดับสถานประกอบการจะเน้นที่สาระของการอบรมเป็นความรู้ความสามารถและทักษะอยู่ในระดับสูงหรือความปราณีตของงาน และเน้นที่ระดับแรงงานกึ่งฝีมือ หรือระดับช่างเทคนิคมากกว่าแรงงานระดับไร้ฝีมือ นอกจากนี้จะพบว่า กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกออกจากโรงเรียนกลางคัน กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานระดับจังหวัดและระดับสถานประกอบการเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการอบรมเพิ่มเติมด้านภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ ส่วนกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานระดับจังหวัดและระดับสถานประกอบการเห็นสอดคล้องกันว่า หลักสูตรการอบรมที่ควรจัดให้กับแรงงานผู้ถูกเลิกจ้างและนักเรียนมัธยมศึกษาที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน ถ้าเป็นแรงงานระดับไร้ฝีมือจะเน้นเรื่องความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ และคุณลักษณะที่ควรเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างงานที่รับผิดชอบให้ดีขึ้นได้แก่ ความอดทน ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย จิตสำนึกในการทำงาน และถ้าเป็นแรงงานกึ่งฝีมือจะเน้นเรื่องภาษาอังกฤษ ความรู้ความสามารถในเรื่องช่างต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และเทคนิคการผลิตอย่างมีมาตรฐานสากล

2.2 กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมและลักษณะการฝึกอบรมเพิ่มเติมแตกต่างกันดังนี้

2.2.1 กลุ่มแรงงานที่ถูกเลิกจ้าง ส่วนใหญ่จะต้องการอบรมความรู้ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพเสริมเช่น การปลูกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ ขายของชำ ขายของทั่วไป ขายอาหารและเครื่องดื่ม ช่างเย็บผ้า ช่างเสริมสวย และงานประดิษฐ์

2.2.3 กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานระดับจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานระดับสถานประกอบการและมีความแตกต่างกันคือ ด้านการผลิตตามระบบมาตรฐานสากลเช่น ISO 9000 สารของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยว ทักษะด้านการบริการเสิร์ฟและสิทธิมนุษยชน

2.2.4 กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานระดับสถานประกอบการ เห็นว่าการอบรมเพิ่มเติมที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นคือ การรักษาความสะอาด การทำบล็อกให้ได้มาตรฐาน สภาพการทำงานอย่างมีความสุข การดับเพลิง การยังชีพในน้ำ การขึ้นลงเฮลิคอปเตอร์ เทคนิคการตรวจสอบคุณภาพสารเคมี และการจูงใจให้คนอื่นทำงาน

3. ความต้องการศึกษาต่อ

กลุ่มแรงงานผู้ถูกเลิกจ้างร้อยละ 82.4 ไม่ต้องการเรียนต่อในระบบโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน ร้อยละ 95.2 ต้องการเรียนต่อและสาขาที่ต้องการเรียนต่อมากคือ มัธยมศึกษาสายสามัญศึกษา (ร้อยละ 96.7) นอกจากนี้ยังได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ต้องการเรียนต่อจนถึงระดับปริญญาตรี หากมีผู้อุปการะสนับสนุนการเรียน

4. ความต้องการช่วยเหลือเร่งด่วน

กลุ่มแรงงานผู้ถูกเลิกจ้างส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐบาลหรือเอกชนช่วยเหลือในด้านเร่งสร้างงานหรือหางานให้ทำโดยด่วน รองลงมาต้องการทุนสนับสนุนการลงทุน ส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาที่ออกจากโรงเรียนกลางคันต้องการให้การช่วยเหลือด้านการให้ทุนสนับสนุนการเรียน การหาอาชีพเสริมและการจัดสวัสดิการด้านหนังสือและเสื้อผ้า

5. โอกาสการขยายตัวทางธุรกิจในช่วง 3 - 5 ปี

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานในระดับจังหวัดและสถานประกอบการเห็นสอดคล้องกันว่า ธุรกิจที่มีโอกาสขยายตัวในช่วง 3 - 5 ปี ข้างหน้า ได้แก่ อุตสาหกรรมยางพารา อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร การก่อสร้างและเฟอร์นิเจอร์ นอกจากนี้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานในระดับจังหวัดยังเสนอเพิ่มว่าธุรกิจดังกล่าวควรที่จะดำเนินการในลักษณะการส่งออก และมีธุรกิจที่มีโอกาสขยายตัวเพิ่มอีกคือ ธุรกิจการท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร และการบริการนำเที่ยว

6. ความต้องการแรงงานในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทักษะของแรงงาน

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานของสถานประกอบการมีความต้องการแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงาน ระดับไร้ฝีมือ โดยเฉพาะแรงงานกรรมกรรายวัน และแรงงานชุดปลา แล่ปลา ซึ่งมี

6. ความต้องการแรงงานในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทักษะของแรงงาน

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานของสถานประกอบการมีความต้องการแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงาน ระดับไร้ฝีมือโดยเฉพาะแรงงานกรรมกรรายวัน และแรงงานชุดปลา แล่ปลา ซึ่งมีความต้องการประมาณไม่น้อยกว่า 1,000 อัตราขึ้นไป ส่วนทักษะหรือความสามารถที่จำเป็นต้องพัฒนาได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ มีความสามารถและทักษะหรือประสบการณ์ด้านการชุดปลา แล่ปลามาก่อน หากไม่มีทักษะดังกล่าวจำเป็นจะต้องผ่านการฝึกปฏิบัติไม่น้อยกว่า 10 วัน ส่วนความต้องการแรงงานกึ่งฝีมือมีความต้องการเพียง 3 อัตรา เป็นระดับผู้จัดการในฝ่ายต่าง ๆ จะต้องมีความรู้ระดับปริญญาตรีและมีประสบการณ์เฉพาะแต่ละฝ่าย

การอภิปรายผล

1. ข้อมูลที่สรุปผลจากการวิจัยพบว่า แรงงานผู้ถูกเลิกจ้างส่วนใหญ่อยู่เลข ๆ ไม่ประกอบอาชีพอะไร รองลงมาคือทำงานส่วนตัว และอาชีพที่ต้องการทำคือ อาชีพเดิม รองลงมาคือประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งมีเพียงร้อยละ 33.9 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแรงงานที่เข้าสู่ตลาดแรงงานส่วนใหญ่ในภาคใต้จะเป็นแรงงานที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานเมื่อว่างจากงานด้านการเกษตร หรือการทำงานนอกฤดูกาลและมีที่ดินเพื่อการเกษตรของตนเองสูง จึงสามารถอยู่เลข ๆ โดยไม่ต้องประกอบอาชีพก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยอาศัยพืชผลทางเกษตรในที่ของตนหรือรายได้จากการกรีดยาง ดังข้อมูลที่ว่า แรงงานผู้ถูกเลิกจ้างประมาณ 43 คน มีที่ดินเป็นของตนเองประมาณ 2 งานถึง 10 ไร่ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการอบรมเพิ่มเติมส่วนใหญ่ต้องการอบรมด้านการปลูกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ การค้าขายโดยเฉพาะการขายอาหารและเครื่องดื่ม เพื่อนำความรู้ไปสร้างงานอิสระเสริมสำหรับการดำรงชีวิต นอกจากนี้ยังต้องการอบรมความรู้เกี่ยวกับการก่อสร้างอันได้แก่ การก่ออิฐฉาบปูน ช่างซ่อมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับอาชีพเดิมของแรงงานที่ถูกเลิกจ้าง นอกจากนี้ลักษณะและธรรมชาติของคนใต้ที่ไม่นิยมเป็นลูกจ้างโดยมีความรักหน้าตาค่อนข้างสูงดังจะเห็นจากการสำรวจความต้องการแรงงานจะเห็นว่า มี จำนวนความต้องการแรงงานสูงกว่าจำนวนผู้สมัครและยังมีแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาทำงานในภาคใต้อีกจำนวนไม่น้อย ส่วนแรงงานภาคใต้นิยมไปทำงานในประเทศมาเลเซียเนื่องจากค่าแรงสูงกว่าของประเทศไทยที่แรงงานผู้ถูกเลิกจ้างส่วนใหญ่มีความต้องการอบรมความรู้และทักษะในระดับเบื้องต้นอาจเป็นเพราะกลุ่มแรงงานส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา และต่ำกว่าประถมศึกษา มีเพียงร้อยละ 6.5 เท่านั้นที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือ ปวส. ดังนั้นลักษณะงานที่ทำส่วนใหญ่จึงเป็นงานใช้แรงงานเป็นหลัก

2. นักเรียนมัธยมศึกษาที่ออกจากโรงเรียนกลางคันส่วนใหญ่ออกด้วยเหตุผลเพราะผู้ปกครองไม่มีเงินพอที่จะจ่ายได้ (ร้อยละ 91.9) และเห็นว่าถ้าหากมีผู้ปกครองให้ทุนสนับสนุนการเรียน นักเรียนร้อยละ 98.4 ต้องการจะเรียนต่อโดยร้อยละ 95.2 ต้องการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากค่านิยมของคนไทยที่ต้องการประกอบอาชีพเป็นข้าราชการมากกว่างานธุรกิจ และสอดคล้องกับค่านิยมและลักษณะของคนได้ที่ไม่ชอบเป็นลูกจ้างใครชอบที่จะเป็นหัวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติมที่นักเรียนให้ข้อคิดว่า นักเรียนต้องการเรียนต่อจนถึงระดับปริญญาตรีจำนวน 17 คน ปริญญาโท 1 คน และระดับ ปวส.จำนวน 3 คน ส่วนความต้องการอบรมของนักเรียนมัธยมศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการอบรมเพิ่มเติมเพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพเสริมโดยความรู้หรือทักษะที่ต้องการอบรมเพิ่มมากที่สุดคือ งานประดิษฐ์และศิลปะ รองลงมาคือการทำสวนยางและกรีดยาง การทำอาหารและเครื่องคั่ว และการเย็บเสื้อผ้า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากต้องการความรู้ที่ได้จากการอบรมนำไปใช้ในการหารายได้เสริม นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนมัศึกษามีประสบการณ์ที่ยังไม่กว้างและเห็นรูปแบบหรือแนวทางการประกอบอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับใช้แรงงาน และอาจเนื่องมาจากระดับความรู้ที่มียังเป็นความรู้ในระดับสามัญจึงไม่มีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะรับความรู้จากการอบรมในระดับสูงได้

3. ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานทั้งระดับจังหวัดและระดับสถานประกอบการเห็นสอดคล้องกันพอที่จะสรุปได้ดังนี้

3.1 ธุรกิจที่มีโอกาสขยายตัวในช่วง 3 - 5 ปี สามารถจัดกลุ่มเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ เกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ประมงและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ธุรกิจบริการส่วนใหญ่จะเป็นทางด้านธุรกิจการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมปิโตรเคมี การที่กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างงานเห็นสอดคล้องกันอาจเนื่องมาจากลักษณะสภาพภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เอื้อต่อการทำธุรกิจดังกล่าว นอกจากนี้จากการสำรวจตลาดแรงงานในภาคใต้ในปัจจุบันพบว่า ยังมีจำนวนความต้องการแรงงานอยู่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีอยู่อย่างมีการขยายโรงงานเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมในภาคใต้ส่วนใหญ่จะเป็นการส่งออกค่อนข้างมาก จึงมีผลกระทบจากภาวะวิกฤตค่อนข้างน้อยจะส่งผลมากในด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากประเทศมาเลเซียเมื่อประเทศมาเลเซียประสบปัญหาทางเศรษฐกิจและการเมืองจึงส่งผลต่อการขยายตัวทางธุรกิจการท่องเที่ยว แต่ในอนาคตข้างหน้าสภาพเศรษฐกิจเริ่มดีขึ้น ธุรกิจนี้ก็คงจะมีการขยายตัวในอนาคต

3.2 ปัจจุบันและอนาคต ยังคงมีความต้องการแรงงานอยู่โดยเฉพาะแรงงานระดับไร้ฝีมือมีจำนวนสูงกว่าความต้องการแรงงานระดับกึ่งฝีมือ ส่วนความต้องการด้านการฝึกอบรมทั้ง 2

กลุ่มเห็นสอดคล้องกันว่า แรงงานที่มีอยู่ยังมีความสามารถและฝีมือยังไม่ถึงระดับมาตรฐานสากล ควรที่จะมีการอบรมความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ความสามารถในช่างต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า เครื่องกล ความรู้ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์ การตลาด เทคนิคการบริการ เทคนิคการผลิตอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับแรงงานระดับกึ่งฝีมือ ส่วนแรงงานระดับไร้ฝีมือ จะเน้นด้านการอ่านออกเขียนได้ ความสามารถในการสื่อสาร และการปฏิบัติตามคำสั่งได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากแรงงานระดับไร้ฝีมือสถานประกอบการส่วนใหญ่มีการฝึกให้ก่อนเนื่องจากแรงงานไร้ฝีมือมีการเปลี่ยนงานบ่อยจึงต้องมีการฝึกเฉพาะในแต่ละสถานประกอบการด้วยเหตุนี้การอบรมจึงควรมีการอบรมเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่สถานประกอบการ ความรู้ด้านระเบียบวินัยต่าง ๆ กฎหมายแรงงาน และความสามารถในการสื่อสารเป็นสำคัญ ส่วนแรงงานกึ่งฝีมือก็เช่นกัน การปฏิบัติงานในแต่ละสถานประกอบการอาจแตกต่างกันบ้างตามลักษณะของเครื่องจักร ดังนั้นสถานประกอบการจะมีการฝึกก่อนแต่หากมีความรู้พื้นฐานในด้านช่างไฟ ช่างยนต์ เครื่องกลเป็นพื้นฐาน สำหรับงานแต่ละอย่างเป็นอย่างดี เสริมกับความรู้เกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ เนื่องจากโรงงานระดับใหญ่ ๆ มักจะเป็นโรงงานความร่วมมือกับชาวต่างประเทศและมีผู้บริหารระดับสูงเป็นชาวต่างประเทศ ดังนั้นจึงควรมีความรู้ความสามารถในการสื่อสารได้ และควรมีความสามารถเกี่ยวกับการทำงานด้านการผลิตอย่างมีมาตรฐานสากล เช่น ISO 9000 จะทำให้มีโอกาสได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ตลาดแรงงานค่อนข้างสูง นอกจากนี้ส่วนการพัฒนาแรงงานของสถานประกอบการพบว่าสถานประกอบการขนาดใหญ่หลายแห่งมีการพัฒนาคุณภาพของแรงงานอยู่แล้ว นอกจากนี้แรงงานผู้ถูกเลิกจ้างและนักเรียนมัธยมศึกษาที่ออกจากโรงเรียนกลางคันยังเห็นสอดคล้องกันว่าสถานที่จะจัดการอบรมควรอยู่ในหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ทั้งนี้เนื่องจากการไปอบรมในสถานที่อื่นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางอาจทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมอบรมได้

4. ความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุมสัมมนาพบว่า ส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์แต่ได้ให้ข้อเสนอแนะจากประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติของคนได้จึงได้เสนอสาระที่ควรมีการอบรมเพิ่มให้กับแรงงานคือ การฝึกคุณลักษณะและบุคลิกภาพ ด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. ความต้องการอาชีพ / การฝึกอบรมและหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม การประชุมสัมมนา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสังเคราะห์เป็นทิศทางและนโยบายการดำเนินการอบรมเพื่อการประกอบอาชีพ และอาชีพอิสระของแรงงานในจังหวัดสงขลาได้ดังนี้

อาชีพ/อาชีพอิสระ	ลักษณะการฝึกอบรมเพิ่มเติม	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
กลุ่มแรงงานไร้ฝีมือ การทำสวนยางและ การกรีดยาง	<ul style="list-style-type: none"> — เทคนิคการบำรุงและดูแลยางพารา — เทคนิคการกรีดยางอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและประสิทธิภาพ 	เกษตรจังหวัด ศูนย์วิจัยการยางและ สถานประกอบการ ยางพารา
การทำสวนผักและ สวนผลไม้	เทคนิคการบำรุงรักษาผักและผลไม้ อย่างมีคุณภาพ	เกษตรจังหวัดและ สถานศึกษา
ปลูกล้วย	เทคนิคการบำรุงและดูแลกล้วยให้ถูก วิธี และมีคุณภาพ	ปลูกล้วยจังหวัดและ สถานศึกษา
แรงงานรายวันสำหรับ สถานประกอบการ อุตสาหกรรมต่าง ๆ การประมง ฯลฯ	<ul style="list-style-type: none"> — ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะการใช้เครื่องมือต่าง ๆ — คุณลักษณะและคุณสมบัติที่เอื้อต่อการพัฒนางาน เช่น <ul style="list-style-type: none"> — ความรับผิดชอบและระเบียบวินัย — ความซื่อสัตย์และตรงเวลา — การทำงานร่วมกับผู้อื่น — จิตสำนึกและความรักในงานที่ปฏิบัติหรือรับผิดชอบ — การอ่านออกเขียนได้ — การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 	สมาคมต่าง ๆ และ สถาบันการศึกษา
การบริการเช่น แม่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> — จิตสำนึกในการบริการ — มนุษยสัมพันธ์ 	ททท. และสมาคมธุรกิจ โรงแรม

อาชีพ/อาชีพอิสระ	ลักษณะการฝึกอบรมเพิ่มเติม	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ
แรงงานก่อสร้าง	เทคนิคการก่อสร้างอาคารและ การทำบล็อกรมาตรฐาน	สถาบันพัฒนาฝีมือ แรงงาน
แรงงานกึ่งฝีมือ — อุตสาหกรรม กึ่งมือยาง — อุตสาหกรรม ยางพารา	— การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ถูกวิธี และปลอดภัย — การผลิตตามระบบการผลิต มาตรฐานสากล เช่น ISO 9000 — เทคนิคเฉพาะสำหรับอุตสาหกรรม กึ่ง มือยางและยางพารา — ช่างไฟฟ้า เครื่องกล และการวิเคราะห์ ทางเคมี	สภาอุตสาหกรรม สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 11 และสถาบันการ ศึกษา
— อุตสาหกรรม แปรรูปผลิตภัณฑ์ ทางการเกษตร — อุตสาหกรรม ห้องเย็น — อุตสาหกรรม แปรรูปอาหาร	— วิทยาศาสตร์การอาหาร — เทคนิคการใช้เครื่องจักรกลเพื่อการ แปรรูปที่ถูกวิธี — เทคนิคการบรรจุหีบห่อ — การผลิตตามระบบการผลิตตาม มาตรฐานสากล เช่น ISO 9000 — ช่างไฟฟ้า เครื่องกล	สภาอุตสาหกรรม สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 11 และสถาบัน การศึกษา
อุตสาหกรรมและ หัตถกรรมพื้นบ้าน	— เทคนิคการออกแบบ — ศิลปะการประดิษฐ์ — การบริการและการจัดการ — การตลาด คุณลักษณะร่วมที่ทุกอาชีพควรได้รับการ อบรม — เทคนิคการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด — เทคนิคการทำงานเป็นทีม — วิธีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ	สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว ศึกษาศึกษา และ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 11 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 11 และสถาบัน การศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติในระดับจังหวัด

1. ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนใหม่แก่แรงงานผู้ถูกเลิกจ้าง ทั้งนี้เนื่องจากการสำรวจข้อมูลพบว่า แรงงานผู้ถูกเลิกจ้างจำนวนมากไม่น้อยมีที่ดินเพื่อการเกษตรแม้จะไม่เป็นที่ดินของตนเองก็เป็นที่ดินของพ่อแม่ ซึ่งหากนำมาจัดการด้วยเทคนิควิธีที่เหมาะสมย่อมก่อให้เกิดรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดให้ดีขึ้นเท่าเดิม
2. ควรมีการทบทวนบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีการติดตามประเมินผลการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน และโอกาสเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนการดำเนินการฝึกอบรมให้แก่แรงงานในจังหวัดให้มีการพัฒนาฝีมือให้อยู่ในระดับที่มีคุณภาพมีผลผลิตที่ได้รับเพื่อการส่งออกอาจเกิดปัญหาได้และการอบรมควรที่จะเปลี่ยนรูปแบบและหลักสูตรการอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการในระดับจังหวัดเช่น ควรจัดอบรมในรูปแบบเคลื่อนที่ ไม่จำเป็นต้องอบรมเฉพาะในสถานที่ของหน่วยงานควรร่วมมือกับสถานประกอบการ และเวลาที่จัดอบรมควรให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
3. หน่วยงานระดับจังหวัดผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาธุรกิจและสถานประกอบการควรมีการประชุมวางแผนเพื่อจัดดำเนินการให้สอดคล้องกันโดยเฉพาะให้สถานประกอบการเห็นประโยชน์และความสำคัญของการอบรมพัฒนาความสามารถของแรงงานด้วยการให้ความร่วมมือและร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการพัฒนาด้วย นอกจากนี้ควรตั้งสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาและมีส่วนร่วมดำเนินการ ตลอดจนขอความร่วมมือในเชิงวิชาการเพื่อวิเคราะห์วิจัยคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในจังหวัดให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา เช่น ศึกษาเทคนิคการกรีดยาง การเพาะปลูกยางพาราเพื่อทำยางแผ่นชั้นหนึ่ง เป็นต้น
4. ควรมีการพัฒนาฝีมือแรงงานแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยปรับหลักสูตรให้ระบุนวิชาที่ได้จากการอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและดำเนินการ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานที่รับผิดชอบเช่น สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันและร่วมดำเนินการด้วยกัน ทั้งนี้เนื่องจากสิ่งที่ได้จากการอบรมสามารถนำไปประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้และเป็นตัวกระตุ้นหรือช่วยเปลี่ยนทัศนคติของนักเรียนมิให้มุ่งสู่การเรียนในระดับสามัญมากเกินไปและเป็นการเตรียมความพร้อมของแรงงานระดับมัธยมศึกษาที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต

5. ควรศึกษาและดำเนินการช่วยเหลือและกระตุ้นให้สถานประกอบการให้มีการนำวัตถุดิบมาแปรรูปมากกว่าที่จะส่งสินค้าออกในรูปวัตถุดิบ เช่น ยางพารา ควรแปรรูปในลักษณะของผลิตภัณฑ์ เช่น ถูมืออย่างมากกว่าส่งออกในรูปของยางแผ่นรมควัน

6. ควรมีการนำแผนแม่บทที่ได้จัดทำขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งมอบหมายให้บริษัทเข้าที่อีสท์เอเซียเทคโนโลยีจำกัดมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อนำโครงการที่เหมาะสมและเป็นไปได้มาดำเนินการโดยจัดทำแผนการพัฒนาให้ชัดเจนและต่อเนื่องพร้อมกับการติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละโครงการอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

7. ควรมีการเร่งศึกษาและจัดทำของที่ระลึกของจังหวัดให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เช่น พัฒนาอุตสาหกรรมพื้นบ้านการทอผ้าเกาะยอให้มีคุณภาพสามารถนำมาใช้เป็นของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวเทียบได้กับผ้าไหม ผ้าฝ้ายของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือการทำผ้าบาติก เป็นต้น

8. ควรร่วมกับสถานประกอบการในการฝึกทักษะเบื้องต้นแก่นักเรียนที่เรียนในสายอาชีพหรือนักเรียนมัธยมศึกษาโดยรัฐอาจจัดค่าตอบแทนหรือลดภาษีในบางส่วนและถือเป็นความรับผิดชอบของสถานประกอบการที่จะต้องช่วยฝึกทักษะพื้นฐานโดยการปฏิบัติจริงแก่นักเรียนและนักศึกษา

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. สถานประกอบการควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสความก้าวหน้าของลูกจ้างบ้างเพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงาน
2. รัฐควรช่วยเหลือและกระตุ้นให้สถานประกอบการแปรรูปผลผลิตมากกว่าส่งสินค้าออกในรูปวัตถุดิบ เช่น ปัจจุบันมีการส่งเสริมให้ผลิตส้มตำกระป๋องส่งไปขายในต่างประเทศหรือการผลิตอาหารสำหรับผู้บริโภคศาสนาอิสลาม เป็นต้น
3. ควรมีการมุ่งพัฒนาคุณภาพของแรงงานให้มีมาตรฐานระดับสากลโดยเร่งด่วนหากข้าอาจส่งผลต่อการส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้
4. ควรมีการสร้างงานในชนบทเพื่อว่าประชาชนในชนบทจะได้ไม่ต้องทิ้งถิ่นที่อยู่หรือออกมาทำงานตั้งแต่เช้ากลับค่ำมืด สร้างผลกระทบต่อความแตกสลายของครอบครัวซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในชุมชนชนบท

5. ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการพัฒนาและเตรียมแรงงานเข้าสู่ตลาดแรงงาน หากมีอยู่แล้วก็ควรที่จะมีการปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานและควรดำเนินการในรูปการประสานระหว่างหน่วยงานสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษา

